संस्कृतभारती

परिचयः

दशमः पाठः - अभ्यासप्रश्नपत्रम्

प्रथमः भागः

अ) प्रयोगं परिवर्तयत ।

१ भगिनी हसति ।
२ सः कुप्यति ।
३ नर्तक्यः नृत्यन्ति ।
४ त्वं विद्यालयं पश्य ।
५ शिशुः रोदिति ।
६ बालिकाः क्रीडन्तु ।
७ छात्रेण उपविश्यते ।
८ अश्वेन स्थीयते ।
९ मात्रा चलितव्यम् ।
१० पित्रा शयनीयम् ।
११ वृक्षैः कम्प्यते ।
१२ सूर्येण प्रकाश्यते ।

आ) पूरयत

१ _____	_____	नदीषु
२ वाटिकाम्	_____	_____
३ _____	_____	धेनवः
४ _____	_____	अस्मासु
५ त्वम्	_____	_____

इ) सन्धिं कृत्वा सन्धि-नाम लिखत।

१ वस्त्राणि + उत्पादयति

२ पौ + अकः
३ भानो + इह
४ महा + उत्सवः
५ दैत्य + अरिः
६ मृगो + अस्ति
७ मम + औषधम्

ई) सन्धिं विभज्य लिखत।

१ राष्ट्रैक्यम्
२ वध्वासनम्
३ जनन्याह
४ इत्याचरन्ति
५ मार्गेऽन्यः
६ विद्यातुरः
७ तत्रैकदा

उ) धातोः उचितं रूपं लिखत।

१ गद् - तुमुन्
२ खेल् - ल्यप्
३ क्षिप् - तव्यत्
४ गर्ज - लृट्
५ खन् - क्तवतु
६ गर्ज – क्त्वान्तम् (त्वा)
७ खन् - क्त

ऊ) मेलयत।

	अ	आ
१	आदित्याः	राजीवलोचनः
२	मासाः	पतेयुः
३	रुद्राः	शरासनम्
४	विराधः	क्षीरम्
५	रामः	दर्शनीयम्
६	फणी	मरीचिः
७	विधिलिङ्	ज्येष्ठः
८	अनीयर्	गर्ज्यते
९	इन्द्रः	विजयः
१०	कर्मणि	राक्षसः

ऋ) Write in Samskrit

1 Post office

2 Foreign land

3 Computer

4 Address

5 Behind

6 Telephone

7 Storey

द्वितीयभागः

अ) एक वाक्येन उत्तरं लिखत।

१ महामेघः किं पिबति ?

२ वने सिंहाः किं न चरन्ति ?

३ संस्कृतभाषायां कति प्रयोगाः सन्ति ?

४ अतिथिचक्रेश्वरः कथं राज्यं परिपालितवान् ?

५ रघुवंशस्य नृपाः कदा विद्याम् अधीतवन्तः ?

६ रघुकुले कः निकृष्टः नृपः ?

७ रघुवंश-नृपाः कथं शरीरपरित्यागं कृतवन्तः ?

८ तत् वस्तु कीदृशं यस्मिन् मनः संलग्नं भवति ?

९ द्वादश राशयः के ?

१० रामः कुत्र प्रविष्टवान् ?

आ) अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत।

जीवने धनस्य अत्यधिकं महत्त्वं विद्यते। धनेन जीवननिर्वाहः भवति। धनं विना वयं कथं खाद्यादि-वस्तूनि प्राप्तुं शक्नुमः? परन्तु यदि लोभेन वयम् अन्धाः भूत्वा अधिकाधिकं धन प्राप्तुम् इच्छामः अनुचितसाधनानाम् प्रयोगं कुर्मः तर्हि तेन धनेन दुःखमेव भविष्यति। तस्य धनस्य रक्षणे एव समयः व्यतीतः भवति। धनस्य सदुपयोगः हिताय भवति। धनं दानाय भवति। धनस्य उपभोगेन हर्षः भवति । धनस्य त्यागेन (दानेन) आनन्दं प्राप्नुमः । अतिसञ्चयात् तु धनं नष्टम् इव ।

१ कस्य सदुपयोगः हिताय भवति ?

२ सञ्चितवित्तस्य रक्षणे कः नष्टः भवति ?

३ कथं धनं दुःखस्य कारणं भवति ?

४ केन प्रकारेण वयम् आनन्दं प्राप्नुमः ?

इ) ससन्दर्भ लिखत।

" शौर्यरहिता नीतिः प्रयोजनाय न भवति "।

ई) रामायणस्य विषये ५-७ वाक्यानि लिखत।

उ) श्लोकस्य अन्वयरचनां लिखत।

अगस्त्यवचनाच्चैव जग्राहैन्द्रं शरासनम्।
खड्गं च परमप्रीतस्तूणी चाक्षयसायकौ।।

****